Η Δυτική Μακεδονία μετά τον λιγνίτη

Ιωάννα Θεοδοσίου
Θεματική Ομάδα Οικονομίας - Πράσινοι
11 Μαρτίου 2021

Η κατάσταση στην Ευρώπη

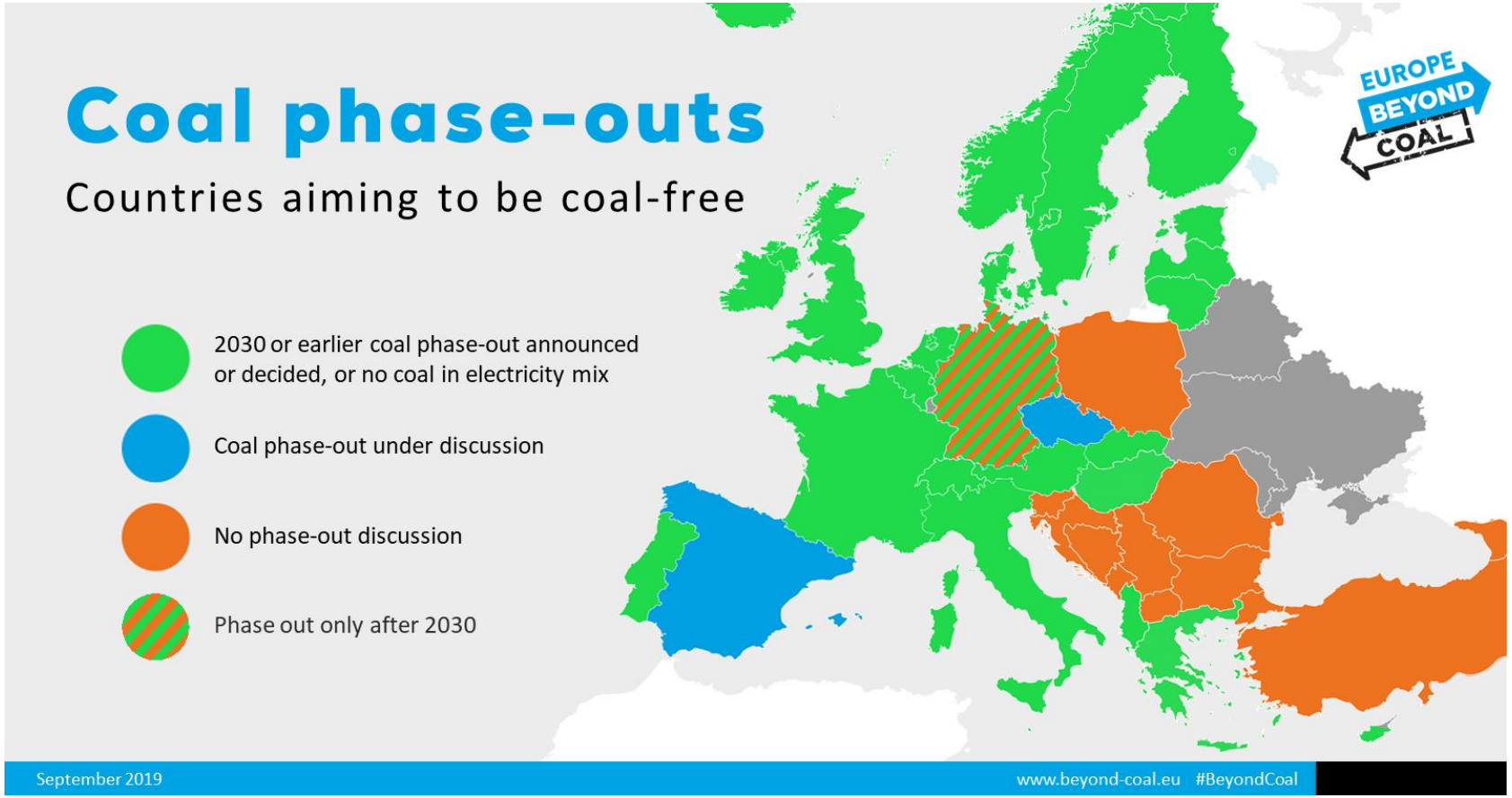

- ✓ 3 κράτη μέλη έχουν ήδη απεξαρτηθεί (BE, AT, SE)
- ✓ 11 κράτη μέλη έχουν δεσμευτεί για πλήρη απεξάρτηση πριν το 2030
- ✓ 1 κράτος μέλος δεσμεύεται για πλήρη απεξάρτηση μετά το 2030
- ✓ 6 κράτη μέλη δεν έχουν θέσει ακόμα συγκεκριμένη ημερομηνία απεξάρτησης

Ο λιγνίτης σήμερα – ΕΕ-27

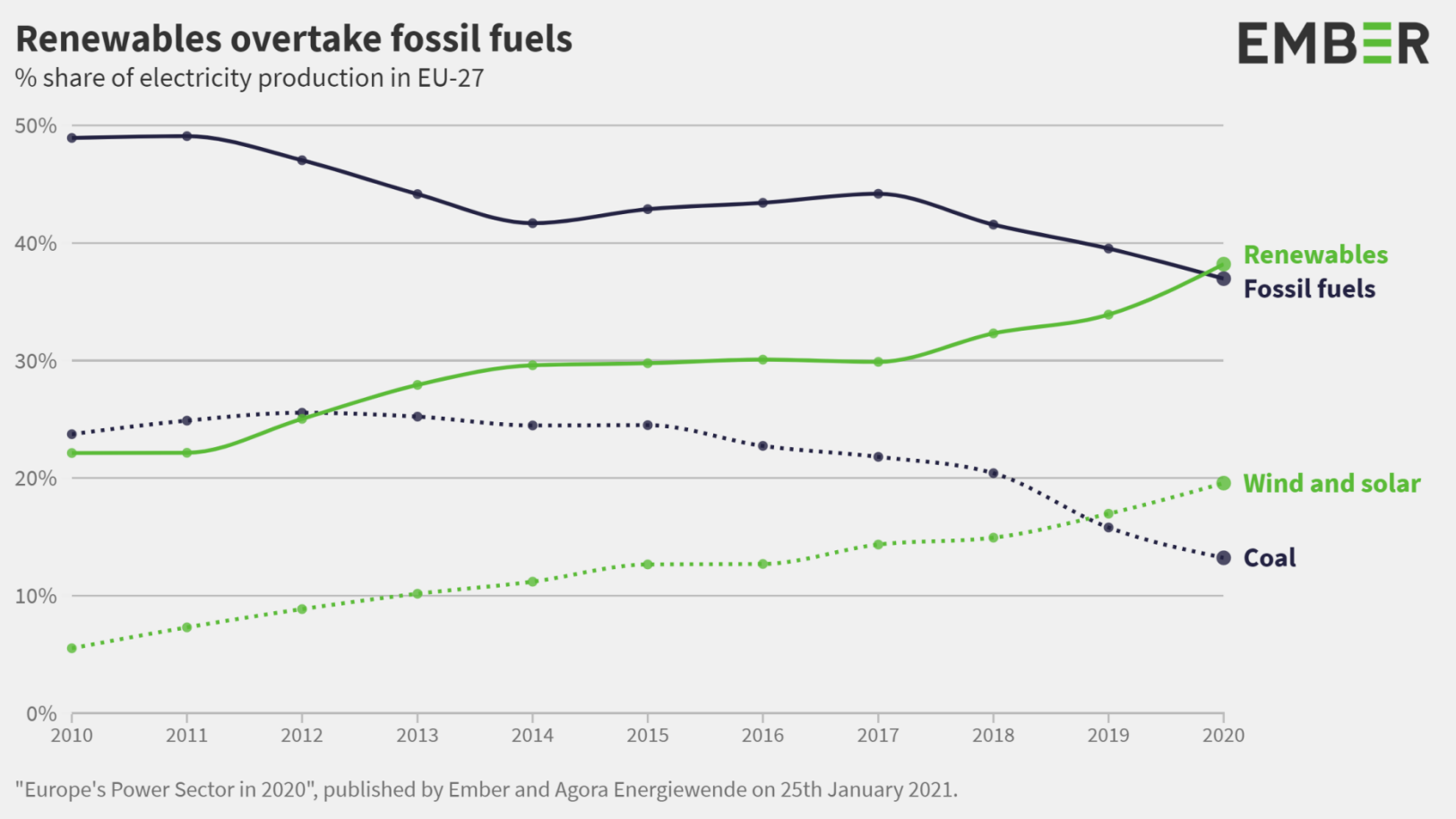

- Μείωση κατά **20%** σε σχέση με 2019 και **50%** σε σχέση με 2015
- 2019 η πρώτη χρονιά που αιολικά/ΦΒ ξεπέρασαν το κάρβουνο
- 2020 η πρώτη χρονιά που ΑΠΕ ξεπέρασαν όλα τα ορυκτά μαζί

Ο λιγνίτης στην Ελλάδα και η απόφαση απολιγνιτοποίησης

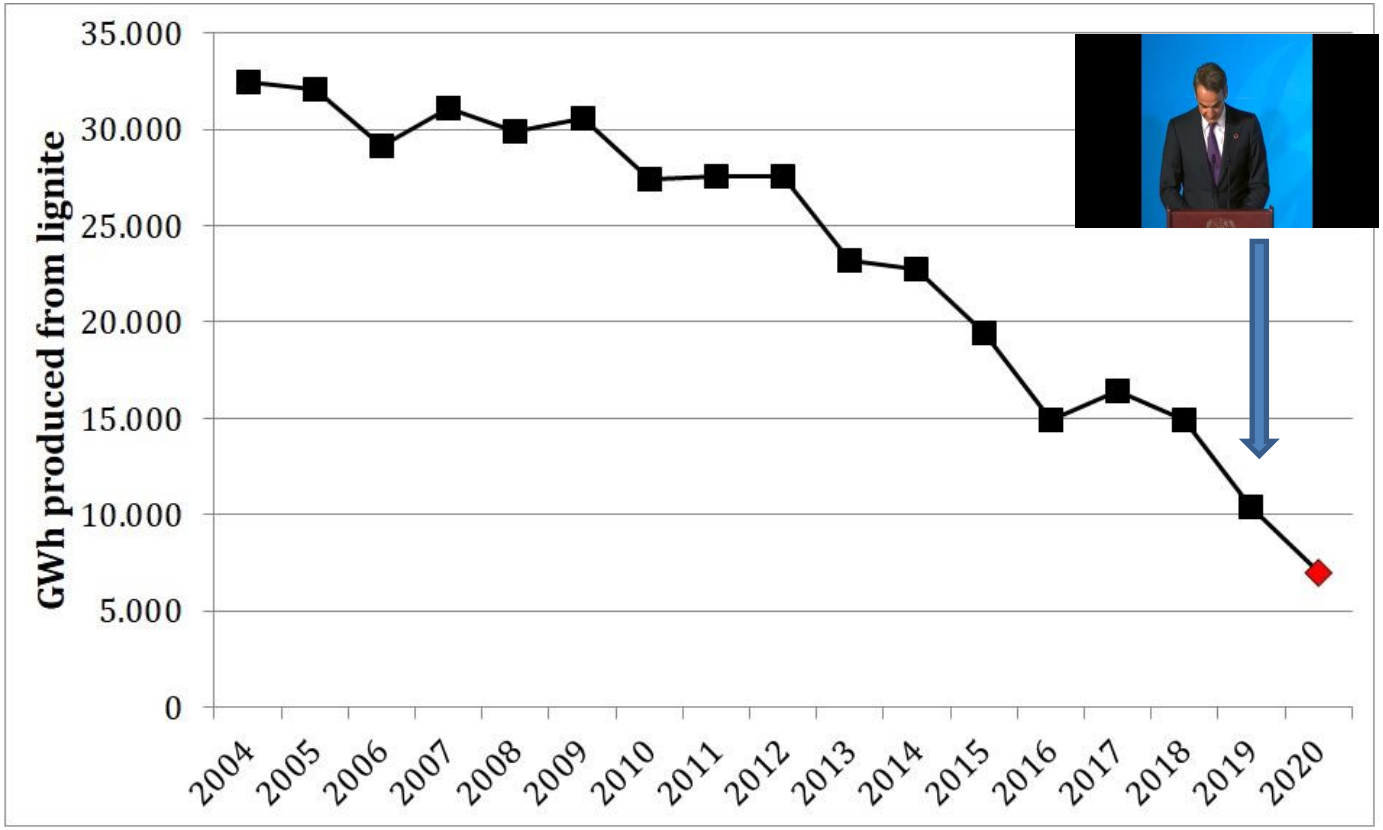

- ✓ 14 λιγνιτικές μονάδες - 3,904 GW - αποσύρονται μέχρι 2023
- ✓ Πτολεμαΐδα V- υπό κατασκευή μονάδα 660 MW – λειτουργία ως λιγνιτική μέχρι 2028
- ✓ #3 λιγνιτοπαραγωγός χώρα στην ΕΕ
- ✓ #1 λιγνιτοπαραγωγός χώρα που θα απεξαρτηθεί από λιγνίτη πριν το 2030
- ✓ 34% των εθνικών εκπομπών ΑΘ (1990-2017)

Οι επιπτώσεις

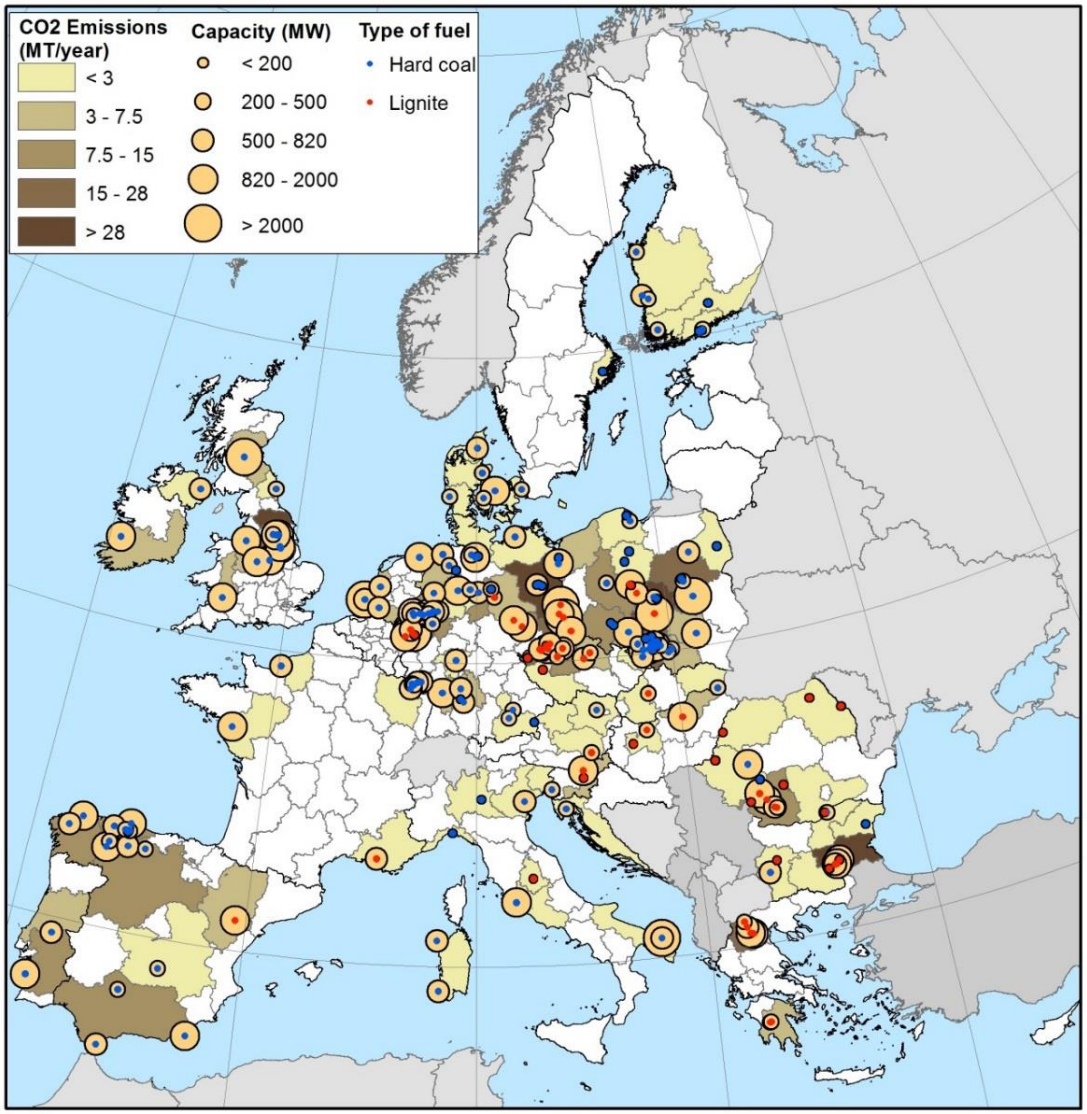

Πηγή: JRC, 2018. "EU coal regions: opportunities and challenges ahead"

- ✓ 31 περιφέρειες εξόρυξης
- ✓ 96 περιφέρειες εξόρυξης ή/και καύσης
- ✓ 237.400 άμεσες θέσεις εργασίας (2018)
- ✓ 6.527 άμεσες θέσεις εργασίας στην Ελλάδα (2018)
- ✓ Μακροχρόνια ανεργία
- ✓ Μεγάλη εξάρτηση των τοπικών οικονομιών

Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης

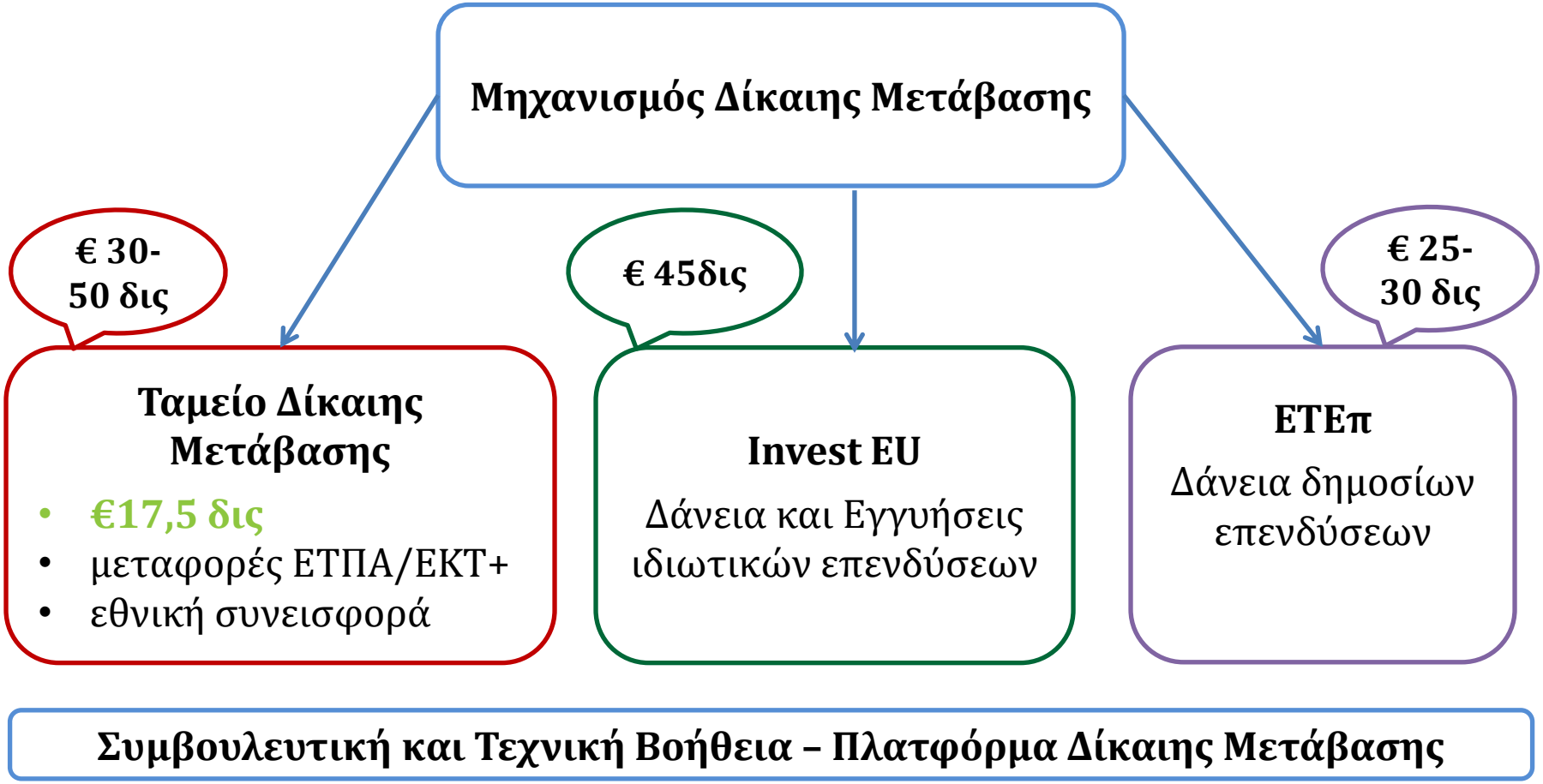

- ✓ 14 Ιανουαρίου 2020, οριστικοποίηση: Δεκέμβριος 2020
- ✓ *Δεν αφορά μόνο τις 31 εξορυκτικές περιφέρειες της ΕΕ-27*

Άδικη κατανομή πόρων

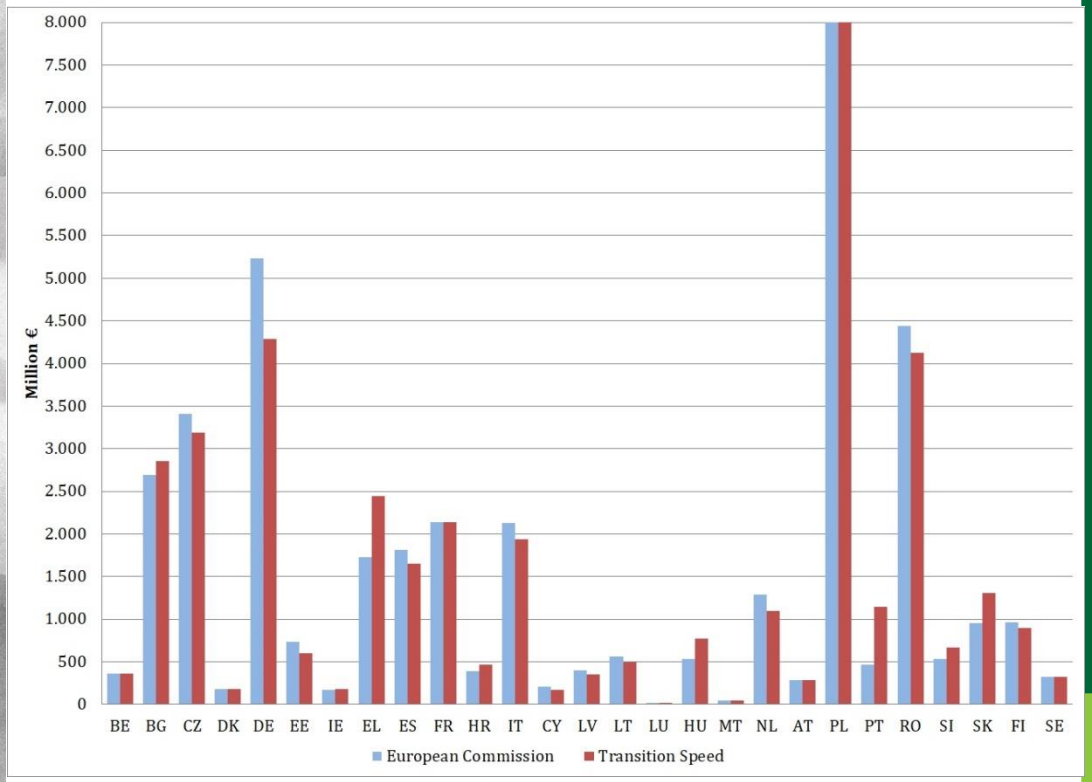

Πρόταση ΣΔΑΜ

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Σχέδιο δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης λιγνιτικών περιοχών

- 2,55 GW φ/β σε Δ. Μακεδονία- Μεγαλόπολη
- Μονάδες αποθήκευσης
- 2 Μονάδες παραγωγής πράσινου Η2
- Κοιτίδα έρευνας και τεχνολογίας για την ενέργεια
- Έξυπνη γεωργία
- Οινικός τουρισμός
- Μονάδες φυσικής αποκατάστασης
- Πρότυπη Φαρμακοβιομηχανία

Ελλείψεις ΣΔΑΜ

- Έλλειψη οράματος για τον μετασχηματισμό του παραγωγικού μοντέλου
- Απουσία σχεδίου αποκατάστασης του περιβάλλοντος
- Αόριστες περιγραφές επενδύσεων
- Απουσία σύνδεσης χρηματοδότησης με διαθέσιμους πόρους
- Έλλειψη σύνδεσης με κριτήρια βιώσιμων επενδύσεων
- Έμφαση μόνο σε μεγάλες επενδύσεις
- Επενδύσεις σε νέες υποδομές ορυκτού αερίου
- Περιορισμένη έμφαση στην αποθήκευση ενέργειας
- Απουσία συστήματος διακυβέρνησης
- Μη συμμετοχή τοπικής κοινωνίας στη διαμόρφωση του σχεδίου

Έρευνα κοινής γνώμης

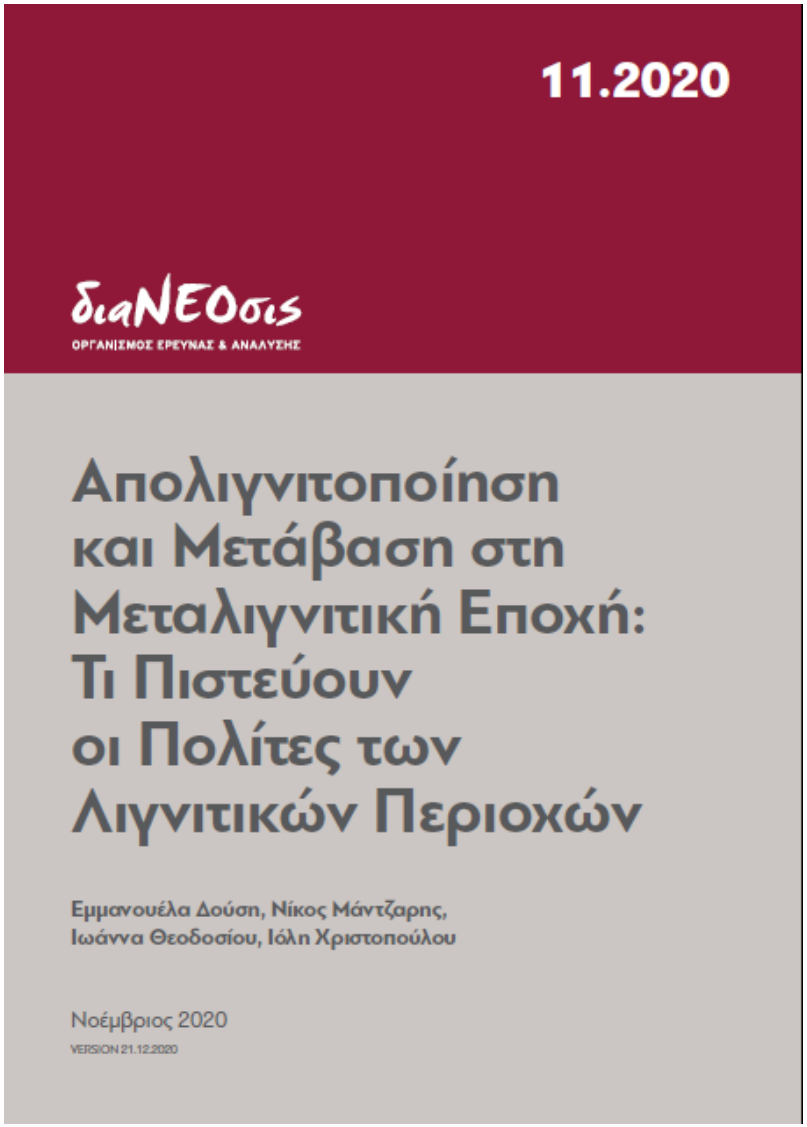

Σύνοψη αποτελεσμάτων έρευνας

- Λόγοι για την απόφαση απολιγνιτοποίησης:
  - Προστασία κλίματος & περιβάλλοντος
  - Συμφέροντα ορυκτού αερίου
- Απαισιοδοξία για προοπτικές τοπικής οικονομίας
- Μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης στις κυβερνήσεις
- Άγνοια για περιεχόμενο ΣΔΑΜ, διαβούλευση, πόρους
- Απολιγνιτοποίηση ως ευκαιρία
  - Πρωτογενής τομέας
  - ΑΠΕ, αποθήκευση ενέργειας
- Διακυβέρνηση-διαχείριση πόρων: Τοπική αυτοδιοίκηση

5 Προτάσεις

για την επόμενη μέρα των λιγνιτικών περιοχών

1 Διακομματική συμφωνία

- σε ζητήματα διακυβέρνησης, χρηματοδότησης & σχεδιασμού
- δεν υπάρχει χώρος και χρόνος για κομματικές αντιπαραθέσεις

2 ΕΝΑ βιώσιμο & συνεκτικό σχέδιο

- με κριτήρια περιβαλλοντικής βιωσιμότητας για την επιλογή έργων
- επαρκώς διαφοροποιημένο
- με έμφαση στις ενεργειακές κοινότητες
- με προώθηση αποθήκευσης ενέργειας

3 Σχεδιασμός-διαβούλευση

- με συμμετοχή εκπροσώπων εργαζομένων, λιγνιτικών χωριών, ΜΚΟ
- με συμμετοχή ΔΕΗ

4 Σύστημα διακυβέρνησης

- απλό, διαφανές, με διακριτούς ρόλους και ισορροπία στην κατανομή αρμοδιοτήτων
- διασφάλιση συνέχειας
- ανεξαρτησία από πολιτικούς συσχετισμούς

5 Χρηματοδότηση

- έσοδα δημοπράτησης δικαιωμάτων CO2 για την περίοδο 2021-2030
- χρήση τοπικού πόρου βάσει Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης
- τροποποίηση κριτηρίων κατανομής Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης
- διοχέτευση πόρων από το πακέτο ανάκαμψης

Ενεργειακή Δημοκρατία

- Ενίσχυση του ρόλου των τοπικών κοινωνιών στην ενεργειακή μετάβαση
- Ενεργειακές κοινότητες

❖ Συμμετοχικό μοντέλο διακυβέρνησης

The Green Tank

The Green Tank Λύσεις πολιτικής για ένα βιώσιμο μέλλον

Ευχαριστώ πολύ!

Στοιχεία επικοινωνίας:
https://thegreentank.gr
info@thegreentank.gr